

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

21 decembrie 2016*

„Recurs — Ajutoare de stat — Taxe de aeroport — Articolul 108 alineatul (2) TFUE — Articolul 263 al patrulea paragraf TFUE — Decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare — Admisibilitatea acțiunii în anulare — Persoană vizată în mod individual — Interesul de a exercita acțiunea — Articolul 107 alineatul (1) TFUE — Condiție referitoare la selectivitate”

În cauza C-524/14 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 20 noiembrie 2014,

Comisia Europeană, reprezentată de T. Maxian Rusche, de R. Sauer și de V. Di Bucci, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Hansestadt Lübeck, succesori în drepturi al Flughafen Lübeck GmbH, reprezentat de M. Núñez Müller și de I. Ruck, Rechtsanwälte,

reclamant în primă instanță,

susținut de:

Republica Federală Germania, reprezentată de T. Henze și de K. Petersen, în calitate de agenți,

Regatul Spaniei, reprezentat de M. A. Sampol Pucurull, în calitate de agent,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça și E. Juhász și doamna A. Prechal, președinți de cameră, domnii A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Jarašiūnas (raportor) și F. Biltgen, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 31 mai 2016,

* Limba de procedură: germana.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 septembrie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Comisia Europeană solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 9 septembrie 2014, Hansestadt Lübeck/Comisia (T-461/12, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2014:758), prin care acesta, pe de o parte, a anulat Decizia C(2012) 1012 final a Comisiei din 22 februarie 2012 privind ajutoarele de stat SA.27585 și SA.31149 (2012/C) (ex NN/2012, ex CP 31/2009 și CP 162/2010) – Germania (denumită în continuare „decizia în litigiu”) în măsura în care această decizie privește regulamentul referitor la taxele de aeroport aplicabile pe aeroportul din Lübeck (Germania) adoptat în anul 2006 (denumit în continuare „regulamentul din 2006”) și, pe de altă parte, a respins în rest acțiunea.

Istoricul litigiului

- 2 Aeroportul din Lübeck a fost exploatat până la 31 decembrie 2012 de Flughafen Lübeck GmbH (denumită în continuare „FL”). Până la 30 noiembrie 2005, FL a fost deținută în proporție de 100 % de reclamantul în primă instanță, Hansestadt Lübeck (orașul Lübeck). De la 1 decembrie 2005 până la sfârșitul lunii octombrie 2009, FL a fost deținută în proporție de 90 % de întreprinderea privată neozezelandeză Infratil și în proporție de 10 % de orașul Lübeck. Începând din luna noiembrie 2009, FL a fost din nou deținută în proporție de 100 % de orașul Lübeck. La 1 ianuarie 2013, aeroportul din Lübeck a fost vândut societății Yasmina Flughafenmanagement GmbH. FL a fost absorbită de orașul Lübeck și radiată din registrul comerțului la 2 ianuarie 2013.
- 3 În conformitate cu articolul 43a alineatul (1) din Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung (Regulamentul de autorizare a traficului aerian) din 19 iunie 1964 (BGBl. I, p. 370), astfel cum era în vigoare în anul 2006 (denumit în continuare „LuftVZO”), FL a adoptat regulamentul din 2006, care a fost aprobat de autoritatea de control aerian din Landul Schleswig-Holstein. Acest regulament se aplică, începând cu 15 iunie 2006, tuturor companiilor aeriene ce utilizează aeroportul din Lübeck, cu excepția cazului în care operatorul acestuia a încheiat un acord cu o companie aeriană.
- 4 În cursul anului 2007, Comisia a adoptat o decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare cu privire la un contract încheiat între FL și compania aeriană Ryanair, care stabilește pentru această companie taxe de aeroport mai mici decât cele prevăzute de regulamentul referitor la taxe din 1998, aplicabil aeroportului din Lübeck la data respectivă.
- 5 Apreciind în special că regulamentul din 2006 ar putea cuprinde ca atare și un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, Comisia a deschis prin decizia în litigiu procedura oficială de investigare, prevăzută la articolul 108 alineatul (2) TFUE, cu privire la diverse măsuri referitoare la aeroportul Lübeck, printre care și acest regulament.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 6 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 19 octombrie 2012, FL a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu în măsura în care, pe de o parte, deschide procedura oficială de investigare în ceea ce privește regulamentul din 2006 și, pe de altă parte, obligă Republica Federală Germania să execute somația de furnizare a informațiilor în ceea ce privește acest regulament.

- 7 În replica depusă la grefa Tribunalului la 20 februarie 2013, orașul Lübeck a declarat că se substituie FL în vederea continuării acțiunii introduse inițial de aceasta.
- 8 În susținerea primului capăt de cerere, orașul Lübeck a invocat cinci motive, întemeiate, primul, pe o încălcare a dreptului la apărare al Republicii Federale Germania, al doilea, pe o încălcare a obligației de a efectua o examinare diligentă și imparțială, al treilea, pe o încălcare a articolului 108 alineatele (2) și (3) TFUE, precum și a articolelor 4 și 6 și a articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE] (JO 1999, L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41), al patrulea, pe o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE și al cincilea, pe o încălcare a obligației de motivare.
- 9 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că primul capăt de cerere este admisibil, considerând că, pe de o parte, FL era vizată în mod direct și individual de decizia în litigiu și avea, așadar, calitate procesuală la data introducerii acțiunii și, pe de altă parte, FL a păstrat un interes de a exercita acțiunea după vânzarea aeroportului din Lübeck. Cu privire la fond, Tribunalul a admis al patrulea motiv, apreciind că decizia respectivă era afectată de o eroare vădită de apreciere întrucât Comisia a considerat în cadrul acesteia că avantajele instituite prin regulamentul din 2006 aveau un caracter selectiv. În consecință, Tribunalul a anulat decizia menționată în măsura în care prin aceasta se deschide procedura oficială de investigare în ceea ce privește regulamentul respectiv.

Concluziile părților și procedura în fața Curții

- 10 Comisia solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate;
- declararea ca inadmisibilă a acțiunii formulate în primă instanță sau, cu titlu subsidiar, declararea acțiunii respective ca fiind fără obiect;
- tot cu titlu subsidiar, declararea ca neîntemeiat a aspectului celui de al patrulea motiv al acțiunii prin care orașul Lübeck invocă o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE în ceea ce privește condiția referitoare la selectivitate și trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului în privința celorlalte aspecte ale acestui motiv, precum și în privința primului-a celui de al treilea și a celui de al cincilea motiv al acțiunii și
- obligarea orașului Lübeck la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii desfășurate în primă instanță și în recurs sau, cu titlu subsidiar, în cazul trimiterii spre rejudecare Tribunalului, dispunerea soluționării odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată aferente procedurii desfășurate în primă instanță și în recurs.

- 11 Orașul Lübeck solicită Curții:

- respingerea în totalitate a recursului, admiterea în integralitatea lor a concluziilor prezentate în primă instanță și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

- 12 Prin deciziile președintelui Curții din 26 martie și din 14 aprilie 2015, s-a admis intervenția Republicii Federale Germania și a Regatului Spaniei în susținerea concluziilor prezentate de orașul Lübeck.

Cu privire la recurs

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe faptul că FL nu era vizată în mod individual de decizia în litigiu

Argumentele părților

- 13 Prin intermediul primului motiv, Comisia reproșează Tribunalului că a statuat că FL era vizată în mod individual de decizia în litigiu, deși, în opinia sa, autoritatea de supraveghere a landului este cea care stabilește taxele de aeroport, iar nu operatorul aeroportuar. Întrucât a considerat, la punctele 29-35 din hotărârea atacată, că, prin adoptarea regulamentului din 2006, FL a exercitat competențe care îi erau acordate exclusiv, Tribunalul ar fi ignorat norma de drept național aplicabilă în speță potrivit căreia un regulament referitor la taxele de aeroport trebuie aprobat de autoritatea de supraveghere a landului, care este la rândul său obligată să respecte legislația federală referitoare la taxele de aeroport. Simplul fapt că întreprinderea publică ce administrează aeroportul are sarcina de a propune acest regulament nu înseamnă că aceasta, iar nu statul, este cea care deține puterea de a stabili administrarea și politicile pe care le aplică prin intermediul regulamentului respectiv. În această privință, aprecierea Tribunalului ar fi contrară celei rezultate din Hotărârea din 10 iulie 1986, DEFI/Comisia (282/85, EU:C:1986:316), în care s-a constatat printre altele că, în temeiul reglementării franceze relevante, guvernul francez dispunea de puterea de a determina administrarea și politica organismului vizat și, în consecință, de a defini interesele pe care acest organism trebuia să le apere.
- 14 Orașul Lübeck și Republica Federală Germania solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

- 15 Astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 26 din hotărârea atacată, alți subiecți decât destinatarii unei decizii nu pot pretinde că aceasta îi privește în mod individual în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE decât dacă această decizie îi afectează în considerarea anumitor calități care le sunt specifice sau a unei situații de fapt care îi caracterizează în raport cu orice altă persoană și, ca urmare a acestui fapt, îi individualizează într-un mod analog celui al destinatarului (Hotărârea din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, EU:C:1963:17, 223, Hotărârea din 3 octombrie 2013, Inuit Tapiriit Kanatami și alții/Parlamentul și Consiliul, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punctul 72, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2013, Telefónica/Comisia, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punctul 46).
- 16 În speță, pentru a statua că FL era vizată în mod individual de decizia în litigiu, Tribunalul a considerat, la punctul 34 din hotărârea atacată, că această decizie, în măsura în care se referă la regulamentul din 2006, afectează un act printre ai cărui autori se număra FL și o împiedică pe aceasta să își exercite după cum consideră potrivit propriile competențe. Pentru a ajunge la această apreciere, Tribunalul a arătat în special, la punctul 29 din această hotărâre, că articolul 43a alineatul 1 din LuftVZO prevedea, desigur, că autoritatea de supraveghere a landului, în speță autoritatea aeriană a landului Schleswig-Holstein, trebuia să aprobe regulamentul privind taxele aplicabile unui aeroport, dar că rezulta din această dispoziție că regulamentul respectiv trebuia propus de operatorul aeroportuar în discuție și că autoritatea de supraveghere nu avea competență proprie pentru a stabili ea însăși taxele menționate, putând doar să aprobe sau să respingă regulamentul propus.
- 17 Tribunalul a arătat de asemenea, la punctele 30 și 31 din hotărârea atacată, că din decizia în litigiu și din regulamentul din 2006 reieșea că posibilitatea de a aplica taxe diminuate, în cadrul reducerilor prevăzute de regulamentul menționat, era supusă unui acord încheiat direct între administratorul aeroportului din Lübeck și o companie aeriană, fără intervenția autorității de supraveghere, și că temeiul taxelor speciale, care derogă de la cele prevăzute de regulamentul din 2006, aplicate companiei Ryanair îl constituiseră de altfel acorduri încheiate direct între FL și aceasta.

- 18 Tribunalul a dedus din aceasta, la punctul 32 din hotărârea menționată, că FL era investită, în calitate de operator al aeroportului din Lübeck, cu o competență proprie în materie de stabilire a taxelor de aeroport aplicabile acestui aeroport și nu acționa doar ca o prelungire a statului în exercitarea unor competențe acordate numai acestuia din urmă. Astfel, potrivit Tribunalului, competența de a adopta regulamentul din 2006 îi revenea societății FL, iar nu autorităților statale, în pofida cerinței referitoare la aprobarea regulamentulului respectiv de către autoritatea de supraveghere.
- 19 Rezultă că, având în vedere dreptului național aplicabil, Tribunalul a considerat astfel că FL avea, pe lângă puterea de a propune autorității de supraveghere regulamentul de stabilire a taxelor de aeroport aplicabile aeroportului din Lübeck, o competență proprie pentru adoptarea acestui regulament.
- 20 Întrucât Comisia contestă această apreciere prin intermediul argumentației prezentate la punctul 13 din prezenta hotărâre, trebuie amintit că, în ceea ce privește interpretarea dreptului național efectuată de Tribunal, Curtea este competentă, în cadrul unui recurs, numai să verifice dacă a existat o denaturare a acestui drept, care trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile din dosar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iulie 2011, *Edwin/OAPI*, C-263/09 P, EU:C:2011:452, punctul 53, și Hotărârea din 3 aprilie 2014, *Franța/Comisia*, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctele 79 și 80, precum și jurisprudența citată).
- 21 Or, în speță, Comisia nu a invocat și, *a fortiori*, nu a demonstrat o asemenea denaturare a dreptului național. Astfel, aceasta nici nu a susținut, nici nu a dovedit că Tribunalul a efectuat aprecieri care erau în mod vădit contrare conținutului dispozițiilor dreptului german în discuție sau că a atribuit uneia dintre acestea o sferă de aplicare ce în mod vădit nu i-ar corespunde în raport cu celelalte elemente din dosar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 aprilie 2014, *Franța/Comisia*, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 81).
- 22 Prin urmare, primul motiv trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat inexistența unui interes actual al orașului Lübeck de a exercita acțiunea

Argumentele părților

- 23 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Comisia susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, la punctul 37 din hotărârea atacată, atunci când a considerat, pe de o parte, că FL avea un interes de a exercita acțiunea, chiar și după vânzarea aeroportului din Lübeck unui investitor privat, în măsura în care procedura oficială de investigare nu se încheiase, iar decizia în litigiu a continuat, așadar, să producă efecte și, pe de altă parte, că, în orice caz, FL a păstrat un interes de a exercita acțiunea pentru perioada anterioară vânzării.
- 24 Comisia arată că, chiar și în lipsa unei decizii finale de încheiere a procedurii oficiale de investigare, decizia în litigiu a încetat să mai producă unicul său efect juridic, și anume obligația de a suspenda măsura de ajutor pe durata anchetei, deoarece nu a existat nicio suspendare pronunțată anterior datei de 31 decembrie 2012, iar regulamentul din 2006 nu mai putea fi considerat, începând cu 1 ianuarie 2013, data privatizării aeroportului din Lübeck, o schemă de ajutor în curs de executare, acesta din urmă nemaifiind finanțat din fonduri publice. Aprecierea Tribunalului ar fi contrară jurisprudenței constante a Curții conform căreia interesul trebuie să fie născut și actual și nu se menține decât dacă acțiunea este susceptibilă prin rezultatul său să aducă un beneficiu părții care a formulat-o. De altfel, orașul Lübeck nu ar fi demonstrat că avea vreun interes pentru menținerea acțiunii sale după privatizarea aeroportului.
- 25 Orașul Lübeck și Republica Federală Germania solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

- 26 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în raport cu obiectul acțiunii, interesul unui reclamant de a exercita acțiunea trebuie să existe la momentul introducerii acesteia, sub sancțiunea inadmisibilității. Acest obiect al litigiului trebuie să existe în continuare, ca și interesul de a exercita acțiunea, până la pronunțarea hotărârii judecătorești, sub sancțiunea nepronunțării asupra fondului, ceea ce presupune ca acțiunea să fie susceptibilă, prin rezultatul său, să aducă un beneficiu părții care a formulat-o (Hotărârea din 28 mai 2013, Abdulrahim/Consiliul și Comisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punctul 61 și jurisprudența citată).
- 27 În speță, pentru a înlătura argumentul Comisiei potrivit căruia vânzarea aeroportului din Lübeck unei societăți private la 1 ianuarie 2013 a pus capăt schemei de ajutor în cauză, astfel încât obligația de a suspenda această schemă nu mai cauza prejudicii, iar orașul Lübeck nu ar mai avea deci un interes actual să solicite anularea deciziei în litigiu, Tribunalul a considerat, astfel cum se precizează la punctul 23 din prezenta hotărâre, că, întrucât procedura oficială de investigare nu fusese închisă, decizia menționată producea încă efecte și că orașul Lübeck păstrase în orice caz un interes de a exercita acțiunea pentru perioada anterioară vânzării aeroportului.
- 28 În prealabil, la punctul 27 din hotărârea atacată, Tribunalul a amintit, făcând trimitere printre altele la Hotărârea din 24 octombrie 2013, Deutsche Post/Comisia (C-77/12 P, nepublicată, EU:C:2013:695, punctele 52 și 53), că o decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare în privința unei măsuri în curs de executare și calificată drept „ajutor nou” produce efecte juridice autonome, în special în ceea ce privește suspendarea acestei măsuri. Tribunalul a arătat că o asemenea decizie modifică în mod necesar natura juridică a măsurii vizate, precum și situația juridică a întreprinderilor care beneficiază de aceasta, în special în ceea ce privește continuarea punerii în aplicare a măsurii respective. Tribunalul a observat de asemenea că există în orice caz după adoptarea unei astfel de decizii o îndoială importantă cu privire la legalitatea măsurii în curs de executare, care trebuie să determine statul membru să îi suspende aplicarea, și că o astfel de decizie poate de asemenea să fie invocată în fața unei instanțe naționale solicitate să ia toate măsurile care se impun ca urmare a încălcării articolului 108 alineatul (3) ultima teză TFUE.
- 29 În această privință, trebuie amintit că Curtea a statuat de asemenea, în Hotărârea din 21 noiembrie 2013, Deutsche Lufthansa (C-284/12, EU:C:2013:755, punctul 45), și în Ordonanța Curții din 4 aprilie 2014, Flughafen Lübeck (C-27/13, nepublicată, EU:C:2014:240, punctul 27), că, atunci când, în temeiul articolului 108 alineatul (3) TFUE, Comisia a inițiat o procedură oficială de investigare cu privire la o măsură care nu a fost notificată în cursul executării, o instanță națională sesizată cu o cerere având ca obiect încetarea executării acestei măsuri și recuperarea sumelor deja plătite are obligația să adopte toate măsurile necesare pentru a stabili consecințele unei eventuale încălcări a obligației de suspendare a punerii în aplicare a măsurii menționate. În acest scop, instanța națională poate decide să suspende punerea în aplicare a măsurii în cauză și să dispună recuperarea sumelor deja plătite. Aceasta poate să decidă și dispunerea unor măsuri provizorii pentru a asigura, pe de o parte, protecția intereselor părților în cauză și, pe de altă parte, efectul util al deciziei Comisiei de deschidere a procedurii oficiale de investigare.
- 30 Astfel, din jurisprudența Curții rezultă, contrar celor susținute de Comisie, că obligația de a suspenda punerea în aplicare a măsurii în cauză nu este unicul efect juridic al unei decizii de deschidere a procedurii oficiale de investigare.
- 31 În speță, având în vedere această jurisprudență, rezultă că, astfel cum a arătat Tribunalul, orașul Lübeck rămânea în orice caz expus după privatizarea aeroportului Lübeck riscului ca o instanță națională să dispună recuperarea eventualelor ajutoare acordate în perioada în care FL era proprietară a acestui aeroport. Prin urmare, Tribunalul a statuat în mod întemeiat că, în lipsa unei decizii finale a

Comisiei de închidere a procedurii oficiale de investigare, efectele deciziei în litigiu se mențin, astfel încât orașul Lübeck avea în continuare interesul de a exercita acțiunea în vederea solicitării anulării deciziei respective.

32 În consecință, este necesar să se respingă al doilea motiv ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe aprecierea eronată a caracterului selectiv al regulamentului din 2006

Argumentele părților

33 Prin intermediul celui de al treilea motiv, Comisia arată că Tribunalul a interpretat în mod eronat condiția referitoare la selectivitate în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE atunci când a considerat, la punctele 53-55 din hotărârea atacată, că, pentru a aprecia caracterul eventual selectiv al unui barem tarifar stabilit de o entitate publică pentru utilizarea unui bun sau a unui serviciu, trebuia să verifice dacă acest barem tarifar se aplica în mod nediscriminatoriu tuturor întreprinderilor care utilizau sau care puteau utiliza respectivul bun sau serviciu și că împrejurarea că regulamentul din 2006 se aplica numai companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck nu era relevantă.

34 Această interpretare ar fi în contradicție cu jurisprudența Curții potrivit căreia o măsură nu reprezintă o măsură generală de politică fiscală sau de politică economică și, prin urmare, are un caracter selectiv atunci când se aplică numai anumitor sectoare economice sau numai anumitor întreprinderi dintr-un sector determinat. Or, întrucât nu se aplică niciodată tuturor operatorilor economici, o măsură care stabilește condițiile în care o întreprindere publică oferă propriile bunuri sau servicii ar fi întotdeauna o măsură selectivă.

35 Ar fi lipsit de importanță faptul că această măsură se aplică în mod nediscriminatoriu tuturor întreprinderilor care utilizează sau care pot utiliza aceste bunuri sau aceste servicii, problema unei inegalități de tratament sau a unei discriminări nefiind relevantă pentru a statua cu privire la existența unui ajutor. Tribunalul s-ar fi întemeiat în această privință în mod greșit pe criteriul reținut în Hotărârea din 8 noiembrie 2001, *Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* (C-143/99, EU:C:2001:598), care s-ar aplica numai măsurilor fiscale, și nu ar fi respectat sfera de aplicare a Hotărârii din 2 februarie 1988, *Kwekerij van der Kooy și alții/Comisia* (67/85, 68/85 și 70/85, EU:C:1988:38), a Hotărârii din 29 februarie 1996, *Belgia/Comisia* (C-56/93, EU:C:1996:64), a Hotărârii din 20 noiembrie 2003, *GEMO* (C-126/01, EU:C:2003:622), și a Hotărârii din 15 noiembrie 2011, *Comisia și Spania/Government of Gibraltar și Regatul Unit* (C-106/09 P și C-107/09 P, EU:C:2011:732).

36 Cu titlu subsidiar, Comisia susține că Tribunalul nu a respectat, la punctele 52 și 53 din hotărârea atacată, nici jurisprudența Curții potrivit căreia, pe de o parte, caracterul selectiv al unei măsuri se apreciază în esență în funcție de efectele acestei măsuri și, pe de altă parte, măsurile de care beneficiază numai un sector de activitate sunt selective. Comisia subliniază că, deși aeroportul din Lübeck se află în concurență directă cu cel din Hamburg (Germania), avantajul conferit de regulamentul din 2006 nu ar profita decât companiilor care utilizează primul dintre aceste aeroporturi, ceea ce, în opinia sa, ar fi suficient pentru a demonstra că acest regulament este selectiv. Abordarea reținută de Tribunal ar avea drept consecință sustragerea regulamentelor de stabilire a taxelor de aeroport de sub incidența normelor privind ajutoarele de stat.

37 Cu titlu și mai subsidiar, Comisia susține că, presupunând că criteriul stabilit în Hotărârea din 8 noiembrie 2001, *Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* (C-143/99, EU:C:2001:598), este aplicabil pentru a constata selectivitatea unor regulamente de stabilire a taxelor anumitor instituții publice, Tribunalul a interpretat în mod eronat acest criteriu. Astfel, pentru a determina ansamblul întreprinderilor care se află într-o situație comparabilă, nu ar trebui reținut

domeniul de aplicare al măsurii în discuție, ci ar trebui luate în considerare întreprinderile care au categorii de cheltuieli similare celor ale întreprinderilor favorizate de aceasta. În plus, regulamentul din 2006 ar fi selectiv deoarece nu respectă principiul, prevăzut la articolul 43a alineatul (1) din LuftVZO și obligatoriu pentru toate aeroporturile germane și, prin urmare, pentru toate companiile aeriene care deservește aceste aeroporturi, potrivit căruia taxele de aeroport trebuie să acopere costurile. Întrucât a reținut ca element determinant domeniul de aplicare al regulamentului menționat, iar nu obiectivul urmărit de această dispoziție, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept.

- 38 Comisia susține, în sfârșit, că Tribunalul a săvârșit de asemenea o eroare de drept atunci când a omis să verifice dacă reducerile prevăzute de regulamentul din 2006 erau selective pentru motivul că de ele beneficiau numai companiile aeriene care îndeplineau anumite condiții.
- 39 Orașul Lübeck, Republica Federală Germania și Regatul Spaniei solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

- 40 Astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 43 din hotărârea atacată, calificarea drept „ajutor de stat” necesită, potrivit unei jurisprudențe constante, îndeplinirea tuturor condițiilor enumerate în cele ce urmează. În primul rând, trebuie să fie vorba despre o intervenție a statului sau prin intermediul resurselor de stat. În al doilea rând, această intervenție trebuie să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre. În al treilea rând, ea trebuie să acorde un avantaj beneficiarului său. În al patrulea rând, aceasta trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența (a se vedea în special Hotărârea din 16 iulie 2015, BVVG, C-39/14, EU:C:2015:470, punctul 24).
- 41 În ceea ce privește condiția privind selectivitatea avantajului, care este un element constitutiv al noțiunii „ajutor de stat” în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, întrucât acesta interzice ajutoarele „[care favorizează anumite] întreprinderi sau [producerea] anumitor bunuri”, rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții, amintită la punctele 45 și 46 din hotărârea atacată, că aprecierea acestei condiții impune să se examineze dacă, în cadrul unui regim juridic determinat, o măsură națională este de natură să favorizeze „anumite întreprinderi sau [producerea] anumitor bunuri” în raport cu altele care se află, având în vedere obiectivul urmărit de regimul menționat, într-o situație de fapt și de drept comparabilă. Noțiunea „ajutor de stat” nu are în vedere măsurile de stat care instituie o diferențiere între întreprinderi și care sunt, așadar, *a priori* selective dacă această diferențiere rezultă din natura sau din economia sistemului din care ele fac parte (a se vedea Hotărârea din 8 noiembrie 2001, Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, EU:C:2001:598, punctele 41 și 42, Hotărârea din 22 decembrie 2008, British Aggregates/Comisia, C-487/06 P, EU:C:2008:757, punctele 82 și 83, Hotărârea din 15 noiembrie 2011, Comisia și Spania/Government of Gibraltar și Regatul Unit, C-106/09 P și C-107/09 P, EU:C:2011:732, punctele 74 și 75, precum și Hotărârea din 14 ianuarie 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, punctele 54 și 55).
- 42 Pentru a admite motivul invocat de orașul Lübeck, întemeiat pe o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE în măsura în care Comisia a considerat în decizia în litigiu că regulamentul din 2006 era selectiv, Tribunalul a constatat mai întâi, la punctul 50 din hotărârea atacată, că această apreciere se întemeia în decizia menționată pe unicul motiv că avantajele în discuție erau acordate numai companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck.
- 43 În continuare, la punctul 51 din acea hotărâre, Tribunalul a arătat că faptul că regulamentul din 2006 se aplica numai companiilor menționate nu poate fi dissociat de regimul juridic german referitor la taxele de aeroport și de natura însăși a unui regulament care stabilește asemenea taxe și că, în cadrul acestui regim juridic, companiile aeriene care utilizau celelalte aeroporturi germane erau supuse în

acele aeroporturi regulamentelor referitoare la taxe care le erau aplicabile în mod specific și, prin urmare, acestea nu se aflau într-o situație comparabilă cu situația companiilor care utilizau aeroportul din Lübeck.

- 44 Pe de altă parte, la punctul 52 din hotărârea menționată, Tribunalul a considerat că, deși din jurisprudență reiese că un ajutor poate fi selectiv chiar și atunci când privește un întreg sector economic, această jurisprudență, elaborată în special în contextul măsurilor naționale de aplicabilitate generală, nu era direct relevantă în speță, întrucât măsura în discuție nu privește întregul sector aeroportuar, ci numai întreprinderile care utilizau aeroportul din Lübeck.
- 45 În sfârșit, la punctul 53 din hotărârea atacată, Tribunalul a afirmat în esență că evaluarea caracterului selectiv al unei măsuri prin care o entitate publică stabilește un barem tarifar pentru utilizarea bunurilor sau a serviciilor sale se efectuează prin referire la toate întreprinderile care utilizează sau care pot utiliza aceste bunuri sau aceste servicii și prin examinarea aspectului dacă numai unele dintre acestea beneficiază sau sunt în măsură să beneficieze de un eventual avantaj.
- 46 Având în vedere aceste considerații, Tribunalul a statuat, la punctele 54 și 55 din hotărârea atacată, că simpla împrejurare că regulamentul din 2006 se aplica numai companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck nu este un criteriu pertinent pentru a considera că acesta are un caracter selectiv și că, întrucât nu se contesta faptul că toate companiile aeriene puteau beneficia de dispozițiile tarifare ale regulamentului respectiv, „având în vedere motivarea cuprinsă în decizia [în litigiu], Comisia [considerase] în mod greșit că regulamentul din 2006 era selectiv”.
- 47 În această privință, trebuie să se observe că, contrar celor susținute de Comisie, din jurisprudența Curții nu rezultă nicidecum că o măsură prin care o întreprindere publică stabilește condițiile de utilizare a bunurilor sau a serviciilor sale este întotdeauna, deci prin natura sa, o măsură selectivă în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. Hotărârile la care aceasta face referire, în special cele menționate la punctul 35 din prezenta hotărâre, nu enunță o astfel de generalitate.
- 48 Dimpotrivă, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 107 alineatul (1) TFUE nu distinge în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor de stat, ci le definește în funcție de efectele lor și, așadar, independent de tehnicile utilizate (Hotărârea din 15 noiembrie 2011, Comisia și Spania/Government of Gibraltar și Regatul Unit, C-106/09 P și C-107/09 P, EU:C:2011:732, punctul 87, precum și jurisprudența citată).
- 49 În consecință, deși nu poate fi exclus ca o măsură prin care o întreprindere publică stabilește condițiile de utilizare a bunurilor sau a serviciilor sale, chiar dacă de aplicare generală pentru ansamblul întreprinderilor care utilizează aceste bunuri sau aceste servicii, să aibă un caracter selectiv, este necesar, pentru a stabili dacă situația se prezintă astfel, să se ia în considerare efectele acestei măsuri, iar nu natura sa, verificând dacă de avantajul pe care se presupune că aceasta îl conferă beneficiază în realitate numai unele dintre aceste întreprinderi în raport cu altele, chiar dacă, în raport cu obiectivul urmărit de regimul vizat, ansamblul întreprinderilor menționate se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă.
- 50 Rezultă că argumentația principală a Comisiei, prezentată la punctul 34 din prezenta hotărâre, potrivit căreia o măsură care stabilește condițiile în care o întreprindere publică oferă propriile bunuri sau servicii ar constitui întotdeauna o măsură selectivă, nu este întemeiată.
- 51 Această apreciere nu este repusă în discuție de afirmația Comisiei, amintită la punctul 35 din prezenta hotărâre, potrivit căreia, pentru a decide cu privire la existența unui ajutor, este lipsit de importanță faptul că o astfel de măsură se aplică în mod nediscriminatoriu tuturor întreprinderilor care utilizează sau care pot utiliza aceste bunuri sau aceste servicii și nici de argumentul potrivit căruia Tribunalul s-a întemeiat în mod eronat pe jurisprudența referitoare la măsurile fiscale.

- 52 Astfel, pe de o parte, pentru a stabili dacă o măsură, chiar dacă este aplicabilă în general unui ansamblu de operatori economici, are ca efect să avantajeze de fapt numai anumite întreprinderi, este necesar să se examineze, așa cum rezultă din jurisprudența amintită la punctul 41 din prezenta hotărâre, dacă anumite întreprinderi sunt favorizate în raport cu altele, care se află, în raport cu obiectivul urmărit de regimul juridic vizat, într-o situație de fapt și de drept comparabilă.
- 53 Examinarea aspectului dacă o astfel de măsură are un caracter selectiv coincide astfel în esență cu cea a aspectului dacă această măsură se aplică acestui ansamblu de operatori economici în mod nediscriminatoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 ianuarie 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, punctul 53). Prin urmare, conceptul de selectivitate este legat, astfel cum subliniază avocatul general la punctul 75 din concluzii, de cel de discriminare.
- 54 Pe de altă parte, astfel cum rezultă de asemenea din jurisprudența menționată, această examinare a selectivității trebuie efectuată „în cadrul unui regim juridic determinat”. Pentru a aprecia selectivitatea unei măsuri trebuie, în consecință, să se examineze dacă, în cadrul unui regim juridic determinat, măsura menționată constituie un avantaj pentru anumite întreprinderi în raport cu altele, care se află, în raport cu obiectivul urmărit de acest regim, într-o situație de fapt și de drept comparabilă (Hotărârea din 6 septembrie 2006, Portugalia/Comisia, C-88/03, EU:C:2006:511, punctul 56, și Hotărârea din 28 iulie 2011, Mediaset/Comisia, C-403/10 P, nepublicată, EU:C:2011:533, punctul 36).
- 55 Prin urmare, această examinare implică, în principiu, să se definească în prealabil cadrul de referință în care se înscrie măsura vizată. Astfel cum arată avocatul general la punctele 77 și 86-89 din concluzii, această metodă nu este rezervată examinării măsurilor fiscale, Curtea subliniind numai că determinarea cadrului de referință prezintă o importanță sporită în cazul unor măsuri fiscale, deoarece existența însăși a unui avantaj nu poate fi stabilită decât în raport cu o impozitare numită „normală” (Hotărârea din 6 septembrie 2006, Portugalia/Comisia, C-88/03, EU:C:2006:511, punctul 56).
- 56 În ceea ce privește argumentația cu titlu subsidiar a Comisiei, prezentată la punctele 36-38 din prezenta hotărâre, trebuie subliniat, în primul rând, referitor la critica referitoare la neluarea în considerare a efectelor măsurii vizate, că Tribunalul a examinat legalitatea deciziei în litigiu având în vedere motivele acesteia, potrivit cărora avantajele în discuție erau acordate numai companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck, constatând că aceste motive constituiau singura motivare a deciziei menționate referitoare la selectivitate.
- 57 În definitiv, întrucât a apreciat în mod implicit, la punctul 53 din hotărârea atacată, că regulamentul din 2006 nu era discriminatoriu și a constatat, la punctul 55 din aceeași hotărâre, că nu se contesta că toate companiile aeriene care utilizau sau care erau susceptibile să utilizeze aeroportul din Lübeck puteau beneficia de dispozițiile tarifare ale acestui regulament, Tribunalul a luat în considerare efectele acestuia.
- 58 În al doilea rând, contrar celor afirmate de Comisie, o măsură de care beneficiază numai un sector de activitate sau o parte din întreprinderile din acest sector nu este în mod necesar selectivă. Aceasta este selectivă, astfel cum decurge din considerațiile enunțate la punctele 41 și 47-55 din prezenta hotărâre, numai dacă, în cadrul unui regim juridic determinat, are ca efect să avantajeze anumite întreprinderi în raport cu altele care aparțin altor sectoare sau aceluiași sector și care se află, în raport cu obiectivul urmărit de acest regim, într-o situație de fapt și de drept comparabilă.
- 59 Nici faptul că, în speță, aeroportul din Lübeck se află în concurență directă cu cel din Hamburg sau cu alte aeroporturi germane și că numai companiile aeriene care utilizează aeroportul din Lübeck beneficiază de avantajele eventual conferite prin regulamentul din 2006 nu este suficient pentru a demonstra caracterul selectiv al acestui regulament. Pentru a avea un asemenea caracter, ar trebui să se dovedească faptul că, în cadrul regimului juridic care ar fi aplicabil tuturor acestor aeroporturi,

regulamentul menționat avantajează companiile aeriene care utilizează aeroportul din Lübeck în detrimentul companiilor care utilizează celelalte aeroporturi și care se află, în raport cu obiectivul urmărit de acest regim, într-o situație de fapt și de drept comparabilă.

- 60 În al treilea rând, astfel cum decurge din considerațiile enunțate la punctele 52-55 din prezenta hotărâre, determinarea ansamblului întreprinderilor care se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă depinde de definirea prealabilă a regimului juridic în raport cu al cărui obiectiv trebuie, după caz, examinată comparabilitatea situației de fapt și de drept a întreprinderilor favorizate de măsura în discuție și, respectiv, a celor care nu sunt favorizate de aceasta.
- 61 Or, în această privință, la punctele 32 și 51 din hotărârea atacată, Tribunalul, în cadrul competenței sale de interpretare a dreptului național, a constatat, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 16-21 din prezenta hotărâre, că, în conformitate cu articolul 43a alineatul 1 din LuftVZO, operatorul unui aeroport elaborează, în exercitarea unei competențe proprii, baremul taxelor de aeroport aplicabile aeroportului respectiv.
- 62 Rezultă din această constatare că, în speță, cel care stabilește taxele de aeroport aplicabile unui aeroport nu este articolul 43a alineatul 1 din LuftVZO sau o altă reglementare aplicabilă tuturor aeroporturilor, de la care regulamentul din 2006 ar fi derogat eventual în favoarea companiilor aeriene care utilizează aeroportul din Lübeck, ci regulamentul adoptat în acest scop de operatorul aeroportului însuși în exercitarea unei competențe limitate la acest aeroport. În consecință, reiese că, astfel cum arată avocatul general la punctul 112 din concluzii, cadrul de referință pertinent pentru a examina dacă regulamentul din 2006 a avut ca efect favorizarea anumitor companii aeriene în raport cu altele care se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă era cel al regimului aplicabil numai aeroportului din Lübeck.
- 63 În aceste condiții, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat, după ce a circumscris astfel regimul juridic pertinent în speță, că companiile aeriene care deserveau celelalte aeroporturi germane nu se aflau într-o situație comparabilă cu cea a companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck.
- 64 În consecință, arătând că regulamentul din 2006 se aplica în mod nediscriminatoriu tuturor companiilor aeriene care utilizau sau puteau utiliza aeroportul din Lübeck, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, în raport cu motivarea deciziei în litigiu, că Comisia considerase în mod greșit că acest regulament avea un caracter selectiv.
- 65 În ultimul rând, nu se poate reproșa Tribunalului că a omis să examineze dacă reducerile prevăzute de regulamentul din 2006 aveau un caracter selectiv în măsura în care acestea ar fi favorizat anumite companii aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck în detrimentul altor companii care utilizau același aeroport. Astfel, deși, după cum susține Comisia, decizia în litigiu cuprinde o descriere a reducerilor respective și o apreciere juridică preliminară, este cert că aceasta din urmă nu privește însă decât existența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE și că motivarea deciziei respective privind selectivitatea se întemeiază pe simpla constatare că de avantajele în discuție beneficiau numai companiile aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck. Prin urmare, Tribunalul a procedat corect atunci când, examinând motivul, invocat de orașul Lübeck, întemeiat pe o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE săvârșită de Comisie în aprecierea condiției referitoare la selectivitate, s-a pronunțat cu privire la legalitatea deciziei menționate numai în lumina motivelor pe care se întemeiază această apreciere.
- 66 Rezultă că argumentația cu titlu subsidiar a Comisiei nu este fondată.
- 67 În consecință, se impune respingerea celui de al treilea motiv ca nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe existența unor vicii în motivarea hotărârii atacate

Argumentele părților

- 68 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Comisia susține, în primul rând, că hotărârea atacată prezintă trei vicii de motivare. Mai întâi, această hotărâre nu ar cuprinde nicio constatare referitoare la obiectivul urmărit prin măsura în discuție, în condițiile în care tocmai acest obiectiv ar fi cel în lumina căruia trebuie să se determine întreprinderile care se aflau într-o situație de fapt și de drept comparabilă. În continuare, hotărârea menționată nu ar cuprinde nicio motivare privind reducerile prevăzute de regulamentul din 2006. În sfârșit, aceasta nu ar prezenta motivele pentru care regulamentul din 2006 are un caracter neselectiv atât de evident încât Comisia nu avea dreptul să deschidă o procedură oficială de investigare.
- 69 Comisia consideră, în al doilea rând, că raționamentul Tribunalului este contradictoriu, întrucât acesta aplică, la punctele 51 și 53 din hotărârea atacată, jurisprudența referitoare la caracterul selectiv al măsurilor fiscale, iar ulterior declară, la punctul 57 din această hotărâre, că această jurisprudență nu este relevantă.
- 70 Orașul Lübeck, Republica Federală Germania și Regatul Spaniei solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

- 71 Rezultă în primul rând că, în raport cu motivarea deciziei în litigiu și cu argumentarea Comisiei prezentată în fața sa, potrivit căreia regulamentul din 2006 era selectiv întrucât se aplica numai companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck, Tribunalul a expus pe larg în hotărârea atacată motivele pentru care a statuat că această simplă împrejurare nu permitea să se ajungă la o astfel de apreciere. În ceea ce privește în special determinarea întreprinderilor care se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă, Tribunalul a precizat, la punctul 51 din hotărârea atacată, motivele pentru care companiile aeriene care frecventau celelalte aeroporturi nu se aflau, în cadrul regimului juridic în discuție, într-o situație comparabilă cu aceea a companiilor care utilizau aeroportul din Lübeck.
- 72 În al doilea rând, pentru motivele prezentate la punctul 65 din prezenta hotărâre, Tribunalul nu era obligat să se pronunțe cu privire la reducerile prevăzute de regulamentul din 2006.
- 73 În al treilea rând, Tribunalului nu îi revenea sarcina de a aprecia dacă acest regulament avea sau nu avea un caracter vădit selectiv și, astfel cum se va examina în cadrul celui de al cincilea motiv, dacă decizia în litigiu era afectată de o eroare vădită de apreciere.
- 74 În sfârșit, argumentul Comisiei referitor la o motivare contradictorie rezultă dintr-o afirmație care nu este susținută în niciun fel.
- 75 În consecință, al patrulea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe o încălcare a limitelor controlului jurisdicțional care trebuie exercitat în cazul unei decizii de deschidere a procedurii oficiale de investigare în materia ajutoarelor de stat

Argumentele părților

- 76 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, Comisia susține că Tribunalul nu a ținut seama de faptul că o decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare este supusă unui control jurisdicțional restrâns, în special în ceea ce privește motivarea sa. Comisia arată că o simplă examinare preliminară a situației de fapt nu i-a permis să își înlăture îndoielile cu privire la caracterul selectiv sau neselectiv al regulamentului din 2006. Or, hotărârea atacată nu ar cuprinde nicio explicație referitoare la motivele pentru care acest regulament avea un caracter neselectiv atât de evident încât Comisia nu avea dreptul să deschidă procedura oficială de investigare.
- 77 Orașul Lübeck, Republica Federală Germania și Regatul Spaniei solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

- 78 Astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 42 din hotărârea atacată, controlul legalității unei decizii de deschidere a procedurii oficiale de investigare exercitat de instanța Uniunii în cazul în care reclamantul contestă aprecierea Comisiei cu privire la calificarea măsurii în litigiu drept „ajutor de stat” se limitează la verificarea aspectului dacă Comisia nu a săvârșit erori vădite de apreciere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iulie 2011, Alcoa Trasformazioni/Comisia, C-194/09 P, EU:C:2011:497, punctul 61).
- 79 Or, din considerațiile enunțate la punctele 47-55 din prezenta hotărâre rezultă că aprecierea Comisiei potrivit căreia avantajele care decurg din regulamentul din 2006 erau selective în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE pentru simplul motiv că erau acordate numai companiilor aeriene care utilizau aeroportul din Lübeck și pe baza căreia aceasta a decis să deschidă procedura oficială de investigare cu privire la regulamentul respectiv este vădit eronată.
- 80 Prin urmare, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctul 59 din hotărârea atacată, că, având în vedere această motivare, decizia în litigiu era afectată de o eroare vădită de apreciere și a anulat această decizie în măsura în care privește regulamentul din 2006.
- 81 În consecință, cel de al cincilea motiv trebuie respins ca nefondat.
- 82 Întrucât niciunul dintre motivele prezentate de recurentă în susținerea recursului său nu a fost primit, acesta trebuie respins în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 83 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții, iar orașul Lübeck a solicitat obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentului recurs.
- 84 Conform articolului 140 alineatul (1) din același regulament de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, Republica Federală Germania și Regatul Spaniei suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursul.**
- 2) Obligă Comisia Europeană să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, și pe cele efectuate de Hansestadt Lübeck.**
- 3) Republica Federală Germania și Regatul Spaniei suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături